

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Dobro prywatne a dobro publiczne
dr inż. Krzysztof Świetlik

Politechnika Gdańska
18 czerwca 2020 r.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

1

Aby zrozumieć **różnicę między dobrem prywatnym a publicznym**, wyobraźmy sobie sytuację, w której dwie osoby chcą skosztować typowe dobro prywatne: ciastko. Nie są one stanie obie zjeść go w całości – kawałek spożyty przez jednego konsumenta staje się bezpowrotnie utraconym dla drugiego. Powiemy więc, że konsumpcja raz wyprodukowanego ciastka jest rywalizacyjna.

2

Podaj przykłady konsumpcji rywalizacyjnej

3

Inaczej rzecz ma się z **dobrami publicznym**, które możemy omówić na przykładzie zabytku architektonicznego. Konsumowanie piękna zabytku nie wymaga rywalizacji z innymi konsumentami. Raz wybudowany budynek świadczy swe piękno każdej oglądającej go osobie, bez uszczerbku w poziomie satysfakcji wszystkich pozostałych. Cechą charakterystyczną dobra publiczne nie są więc korzyści przynoszone wszystkim konsumentom, ale nierywalizacyjna konsumpcja.

4

Podaj przykłady konsumpcji nierywalizacyjnej

5

Kluczowe cechy dobra publicznego

Dobro publiczne ma dwie główne cechy: nie da się nikogo wykluczyć z korzystania z niego i nie jest ono czymś, o co ludzie konkurują. Te cechy sprawiają, że producentom na rynku trudno jest sprzedawać to dobro indywidualnym klientom.

Nie da się nikogo wykluczyć oznacza, że wykluczenie kogokolwiek z używania dobra jest zbyt kosztowne lub niemożliwe.

Nie jest czymś, o co ludzie konkurują oznacza, że jeśli jedna osoba używa dobra, nie uniemożliwia to innym korzystania z niego.

6

Nie można nikogo wykluczyć z korzystania z dobra publicznego

Jeśli Staś kupi dobro prywatne, takie jak hamburger, to może wykluczyć innych, na przykład kolegę, z możliwości zjedzenia tego hamburgera.

Jednak jeśli państwo zapewnia obronę narodową, to wszyscy z tego korzystają, nie da się kogoś wykluczyć. Nawet jeśli bardzo się nie zgadzasz z polityką obronną twojego kraju lub z poziomem wydatków na tą obronę, to wciąż, w założeniu, chroni cię ona.

Nie możesz wybrać sobie, że nie będziesz chroniony - wojsko nie bronić wszystkich innych oprócz ciebie.

7

Brak konkurencji o dobro publiczne

To oznacza, że kiedy jedna osoba używa dobra publicznego, inna osoba również może go używać.

W przypadku dóbr prywatnych, takich jak buty, jeśli Kasia ich używa, to Karolina nie może w tym samym czasie mieć ich na nogach - dwoje ludzi konkuruje ze sobą w konsumpcji.

W przypadku dobra publicznego, jak obrona narodowa, "konsumpcja" obrony narodowej przez Kasię nie zmniejsza możliwości "konsumpcji" obrony przez Karolinę, więc nie konkurują one ze sobą w tym obszarze.

8

Podaj przykłady dóbr publicznych i prywatnych

9

Pozytywne efekty zewnętrzne

Dobra publiczne dają pozytywne efekty zewnętrzne, jak ochrona obywateli przez policję lub finansowanie zdrowia publicznego.

Jednak nie wszystkie dobra lub usługi, które mają pozytywne efekty zewnętrzne, są dobrami publicznymi. Inwestycje w edukację mają duże pozytywne efekty uboczne, ale mogą zostać zapewnione przez prywatną firmę. Prywatne firmy mogą zainwestować w nowe wynalazki i wypracować z tego korzyści finansowe dla siebie, a oprócz tego wiele innych korzyści dla społeczeństwa.

10

Wymień znane pozytywne efekty zewnętrzne różnych dóbr publicznych i prywatnych

11

Niektóre dobra publiczne są jakby mieszkanką, ponieważ częściowo są publiczne i nie trzeba za nie płacić, ale jeśli chce się ich użyć do niektórych celów, to pobierane są opłaty.

Korzystanie z publicznej plaży w gdańskim Brzeźnie jest darmowe, ale miasto pobiera opłaty, na przykład za to, że zaparkujesz w pobliżu swój samochód w okresie wakacji.

12

**Podać przykłady dóbr publicznych,
które są częściowo odpłatne**

13

Problem 1

Z korzystania z których z następujących dóbr lub usług nie da się nikogo wykluczyć?

- Ochrona policji
- Streaming muzyki w internecie
- Drogi regionalne
- Autostrady
- Podstawowa edukacja
- Usługi sieci komórkowych
- Ochrona zdrowia
- Ścieżki rowerowe
- Moło spacerowe
- Muzea i galerie

14

Problem 2

Przy korzystaniu z których z następujących dóbr nie występuje konkurencja?

- Rower
- Laptop
- Publiczne radio
- Butelka napoju
- Tramwaj
- Kino
- Promenada spacerowa
- Restauracja
- Park krajobrazowy
- Plaża

15

Dziękuję za spotkanie

16